

PLAN REPATRIJACIJE I PROGRAM REINTEGRACIJE, REHABILITACIJE I RESOCIJALIZACIJE DRŽAVLJANA BOSNE I HERCEGOVINE POVRATNIKA IZ ZONA SUKOBA SIRIJE I IRAKA

UVOD

Plan repatrijacije i Program reintegracije, rehabilitacije i resocijalizacije državljana Bosne i Hercegovine povratnika iz zona sukoba Sirije i Iraka je rezultat rada Koordinacionog tima za pripremu procesa repatrijacije, reintegracije, rehabilitacije i resocijalizacije državljana Bosne i Hercegovine iz zona sukoba Sirije i Iraka (u daljnjem tekstu: Koordinacioni tim). Sam proces podrazumijeva izradu:

Plana repatrijacije koji detaljno uređuje procedure za siguran, human i kontrolisan povratak državljana Bosne i Hercegovine iz Sirije i Iraka, sigurnosne provjere, utvrđivanje identiteta i državljanstva osoba koje su predmet repatrijacije, pružanje diplomatsko-konzularne, pravne i humanitarne pomoći državljanima Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Plan); i

Programa reintegracije, rehabilitacije i resocijalizacije za sve kategorije državljana Bosne i Hercegovine koji sadrži kratkoročne, srednjoročne i dugoročne mjere sigurnosti, zatim mjere zdravstvene i socijalne zaštite, osiguranje pristupa obrazovanju, ekonomsku podršku i zapošljavanje, pravnu pomoći u lokalnoj zajednici i druge potrebne mjere (u daljnjem tekstu: Program).

Koordinacioni tim se prilikom izrade Plana i Programa rukovodio međunarodnim standardima, vrijedećim zakonskim propisima u Bosni i Hercegovini te Informacijom Vijeća ministara Bosne i Hercegovine o državljanima Bosne i Hercegovine koji se nalaze u zoni sukoba Sirije i Iraka te usvojenim zaključcima u cilju njihove repatrijacije¹, kao i Ključnim preporukama Međunarodnog odbora Crvenog krsta vezano za repatrijaciju i reintegraciju osoba iz Sirije i Iraka.

Također, Koordinacioni tim se u okviru zadataka i podjele resora formirao u podtimove, i to:

- Podtim za sigurnosne aspekte repatrijacije i krivično procesuiranje;
- Podtim za reintegraciju, rehabilitaciju i resocijalizaciju.

¹ 29. sjednica Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, održana 04. ožujka 2021. godine.

Podtimovima su nakon formiranja dodijeljeni konkretni zadaci i rokovi za izvršenje u skladu sa planiranim aktivnostima.

Koordinacioni tim je sastavljen od predstavnika nadležnih institucija/agencija sa svih nivoa vlasti u Bosni i Hercegovini uključujući: Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine, Tužilaštvo Bosne i Hercegovine, Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine, Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine, Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine, Obavještajno-sigurnosnu agenciju Bosne i Hercegovine, Državnu agenciju za istrage i zaštitu (SIPA), Graničnu policiju Bosne i Hercegovine, Direkciju za koordinaciju policijskih tijela, Federalnu upravu policije, Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Srpske, Policiju Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine te nadležna entitetska i tijela Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine u oblasti zdravlja, socijalne zaštite i obrazovanja.

Plan repatrijacije i Program reintegracije, rehabilitacije i resocijalizacije državljana Bosne i Hercegovine povratnika iz zona sukoba Sirije i Iraka donosi se zbog osiguranja neophodnih uslova za siguran, human i kontrolisan povratak državljana Bosne i Hercegovine iz Sirije i Iraka i njihovu reintegraciju, rehabilitaciju i resocijalizaciju.

Plan repatrijacije detaljno uređuje procedure za siguran, human i kontrolisan povratak državljana Bosne i Hercegovine iz Sirije i Iraka, sigurnosne provjere, utvrđivanje identiteta i državljanstva osoba koje su predmet repatrijacije, pružanje diplomatsko-konzularne, pravne i humanitarne pomoći državljanima Bosne i Hercegovine.

Program reintegracije, rehabilitacije i resocijalizacije za sve kategorije državljana Bosne i Hercegovine sadrži kratkoročne, srednjoročne i dugoročne mjere sigurnosti, zatim mjere zdravstvene i socijalne zaštite, osiguranje pristupa obrazovanju, ekonomske podrške i zapošljavanja, pravne pomoći u lokalnoj zajednici i druge potrebne mjere.

Plan i Program također sadrži pregled dosadašnjih aktivnosti u postupanju s povratnicima iz zona sukoba, napredak i rezultate, kao i mehanizam nadzora i izvještavanja koji će pratiti njihovu implementaciju.

DOSADAŠNJI RAD NA REPATRIJACIJI I REINTEGRACIJI:

Od 2012. do 2016. godine kada je zabilježen posljednji odlazak jedne osobe iz Bosne i Hercegovine, u zone sukoba Sirije i Iraka ukupno je otišlo između 250 i 300 osoba državljana Bosne i Hercegovine. Od ovog broja je oko 55% muškarca, 25% žena i 20% djece (do 18 godina – uz napomenu da su određene maloljetne osobe u međuvremenu postale punoljetne).²

Prema raspoloživim saznanjima nadležnih institucija smatra se kako su se do sada u Bosnu i Hercegovinu vratile 62 punoljetne osobe i 22 djece (u druge zemlje se vratilo 8 djece čiji su roditelji državljani Bosne i Hercegovine ili su porijeklom iz Bosne i Hercegovine).

Prema operativnim podacima trenutno se na području Sirije i Iraka nalazi 82 punoljetna državljanina Bosne i Hercegovine, od čega 42 muškarca i 40 žena.³

Od ovog broja u sirijskoj regiji Idlib nalazi se 28 državljana Bosne i Hercegovine i to 10 žena i 18 muškaraca te 11 maloljetne djece, a za dva državljanina Bosne i Hercegovine se ne raspolaže pouzdanim podacima gdje se trenutno nalaze.

U izbjegličkim kampovima Al Hol i Roj i pritvorskim jedinicima na sjeveroistoku Sirije nalazi se 52 državljanina Bosne i Hercegovine, od toga 22 muškarca i 30 žena sa njihovih 66 maloljetne djece (ukupno 118).⁴ Jedan maloljetnik bez majke se nalazi u zatvoru.

U navedenim kampovima se nalazi i 24 djece čiji je jedan od roditelja državljanin Bosne i Hercegovine. Radi se o djeci čiji su očevi državljani Bosne i Hercegovine poginuli u Siriji, a djeca se nalaze s majkama, stranim državljanjkama u pomenutim kampovima.

² Pregled statističkih podataka na temelju informacija koje je Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine zaprimilo od nadležnih agencija u proteklom periodu te obzirom na činjenicu kako se radi o operativnim podacima koji se zbog vrlo kompleksne situacije često mijenjaju, Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine ukazuje na mogućnost promjene istih. Više na: Usvojena Informacija Vijeća ministara Bosne i Hercegovine o državljanima Bosne i Hercegovine koji se nalaze u zoni sukoba Sirije i Iraka te usvojenim zaključcima u cilju njihove repatrijacije na 29. sjednici Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, održanoj 4. ožujka 2021. godine.

³ Podaci koji se odnose na broj državljana Bosne i Hercegovine u zonama sukoba odnosi se na nepotvrđena operativna saznanja te isti su promjenjivog karaktera.

⁴ Plan i Program će obuhvatiti povratak državljana Bosne i Hercegovine iz kampova i pritvorskih jedinica.

Prvi val povratka

Prvi povratci iz zona sukoba Sirije i Iraka bilježe se krajem 2012. godine. Većinom se radilo o osobama koje su kratko boravile u Siriji. Dio tih osoba se vratio u Bosnu i Hercegovinu na kratko – da bi povelu supruge i porodice nazad u Siriju. Uglavnom, radilo se o pojedinačnim, neorganizovanim povratcima i u rijetkim slučajevima izručenjima ili protjerivanju iz Turske. U tom prvom valu, do 2019. godine u Bosnu i Hercegovinu se vratilo i ovdje je ostalo oko tridesetak muškaraca i nekoliko žena i djece. Većina muškaraca je bila lišena slobode i optužena za neko od krivičnih djela povezanih s terorizmom ili za pridruživanje stranim paravojnim i parapolicijskim formacijama. Oni koji su bili osuđeni rijetko su dobili kaznu zatvora dužu od 3 godine (u prosjeku 26 mjeseci, odnosno dvije godine i dva mjeseca).

Zajedničko za sve osobe iz prvog vala je da nisu bile obuhvaćene nikakvim posebnim mjerama ili podrškom za rehabilitaciju i resocijalizaciju u matične zajednice. Te su osobe reintegrirane uglavnom u svoje primarne porodice i lokalne sredine. Rijetko su tražile pomoć centara za socijalni rad, i još rjeđe (skoro nikako) centara za mentalno zdravlje. Može se reći da osim sigurnosnih agencija malo ko zna ili vodi računa o tome gdje su ove osobe, kako žive, s kakvim se problemima susreću i koliko njihove životne okolnosti u Bosni i Hercegovini mogu doprinijeti njihovom mogućem recidivizmu, ili anagažovanju u promociji ideoloških narativa koji su ih svojevremeno odveli u Siriju i Irak.

Naknadnim uvidom u registrovana prebivališta ovih osoba može se zaključiti da je prvi val najviše raspoređen po slijedećim kantonima/općinama u Federaciji Bosne i Hercegovine⁵:

ZENIČKO - DOBOJSKI KANTON
Zenica Kakanj Žepče/Željezno polje Maglaj Tešanj Doboj jug Olovo
KANTON SARAJEVO
Ilidža Hadžići Vogošća

⁵ Mapiranje izazova u procesu povratka bh državljana sa stranih ratišta i zona sukoba u Bosnu i Hercegovinu (specifično za FBiH) i raspoloživih resursa za njihov prijem, rehabilitaciju, reintegraciju i resocijalizaciju, PC2 - A2 iz Akcijskog plana Vlade FBiH za prevenciju i borbu protiv terorizma.

TUZLANSKI KANTON
Gračanica Kalesija
SREDNJOBOSANSKI KANTON
Travnik Vitez
UNSKO-SANSKI KANTON
Bužim Velika Kladuša
REPUBLIKA SRPSKA
Teslić Zvornik
BRČKO DISTRIKT BIH

Drugi val povratka

Gore opisani, uglavnom individualni povratci, većinom su okončani tokom 2016. i 2017. godine, kada se i odlazak državljana Bosne i Hercegovine u Siriju potpuno obustavio.

Slijedeća važna etapa u procesu povratka bila je prva organizovana repatrijacija grupe državljana Bosne i Hercegovine iz zona sukoba Sirije i Iraka u decembru 2019. godine.

Nakon što su se stekli uslovi za povratak prve grupe državljana Bosne i Hercegovine iz zona sukoba Sirije i Iraka te nametnula potreba hitne reakcije i osiguranja neophodnih uslova za prihvata istih, dana 29. novembra 2019. godine, Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je usvojilo Zaključak o potrebi koordinisanog djelovanja svih nadležnih struktura na osiguranju sigurnog i humanog povratka i resocijalizacije prve grupe žena i djece iz Sirije.

Nakon usvojenog Zaključka, Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine je u saradnji s drugim nadležnim ministarstvima pokrenulo inicijalne aktivnosti u pogledu stvaranja daljnjih pravnih pretpostavki za realizaciju Zaključka Predsjedništva Bosne i Hercegovine.

S obzirom na to da je bilo neophodno osigurati prostor za prihvata ovih osoba po dolasku u Bosnu i Hercegovinu, na zahtjev Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine, 6. decembra 2019. godine, održana je vanredna telefonska sjednica Vijeća ministara Bosne i Hercegovine na kojoj je usvojen Zaključak: „Zadužuje se ministar sigurnosti Bosne i Hercegovine da donese Odluku o stavljanju na raspolaganje kapaciteta Azilantskog centra u Delijašu za

potrebe prijema i privremenog smještaja građana Bosne i Hercegovine (žena i djece) povratnika iz Sirije“, te je navedena Odluka od strane ministra sigurnosti donesena isti dan.

Nakon potvrde o identifikaciji ukupno 6 žena, 12 djece i 7 muškaraca (koji su se nalazili na potjernici te su izručeni Tužilaštvu Bosne i Hercegovine), i osiguranja neophodnih uslova za njihov transport, pokrenute su aktivnosti na uspostavljanju timova za prihvatanje, identifikaciju, socijalno i zdravstveno zbrinjavanje povratnika uz puno uključivanje svih nadležnih struktura u Bosni i Hercegovini u skladu sa zakonom propisanim nadležnostima.

U naprijed navedenim aktivnostima, a u skladu sa svojim nadležnostima, učestvovali su predstavnici slijedećih agencija/institucija:		
DRŽAVNE INSTITUCIJE	ENTITETSKE INSTITUCIJE	KANTONALNE/LOKALNE INSTITUCIJE
Tužilaštvo BiH	Ured premijera Vlade Federacije BiH	MUP Kantona Sarajevo
Ministarstvo sigurnosti BiH	Federalna uprava policije	MUP Zeničko-dobojskog Kantona
Obavještajno-sigurnosna agencija BiH	Federalno ministarstvo zdravstva	MUP Tuzlanskog Kantona
Granična policija BiH	Federalno ministarstvo za rad i socijalnu politiku	Ministarstvo zdravstva KS (JU Dom zdravlja Sarajevo i JU Zavod za Hitnu Medicinsku pomoć KS)
Državna agencija za istrage i zaštitu - SIPA	Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Srpske	Ministarstvo obrazovanja KS
Direkcija za koordinaciju policijskih tijela		JU Centar za socijalni rad KS
Ministarstvo vanjskih poslova BiH		JU Centar za socijalni rad Zenica
Ministarstvo civilnih poslova BiH		JU Centar za socijalni rad Čelić

Profil povratnika

U okviru organizovane repatrijacije 19. decembra 2019. godine, iz zona sukoba Sirije i Iraka vraćeno je ukupno 6 žena koje su se vratile sa svojom biološkom djecom. Prosječna starost povratnica je bila 33 godine. Žene su imale od 2 do 3 maloljetne djece, s tim da je jedna od povratnica bila bez maloljetne djece, međutim bila je majka jedne od povratnica.

Također, 12 maloljetne djece (jedno dijete bez roditeljske pratnje) je bilo uzrasta od 1 do 8 godina. Rodna zastupljenost je bila 58% dječaka i 42% djevojčica.

7 muškaraca koji su se nalazili na potjernici su odmah po dolasku na Međunarodni aerodrom Sarajevo provedeni su u prostorije Tužilaštva Bosne i Hercegovine (5) i u prostorije Državne agencije za istrage i zaštitu (2) te su naknadno pravosnažno osuđeni za neko od krivičnih djela povezanih s terorizmom ili za pridruživanje stranim paravojnim ili parapolicijskim organizacijama (u prosjeku na manje od 3 godine zatvora).

Povratnici su bili iz različitih dijelova Bosne i Hercegovine, raspoređeni po slijedećim kantonima/općinama u Federaciji Bosne i Hercegovine:

UNSKO-SANSKI KANTON
Velika Kladuša
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
Zenica Zavidovići
KANTON SARAJEVO
Hadžići Novi Grad
TUZLANSKI KANTON
Čelić

Repatrijacija

- 1) Prilikom organizovane repatrijacije, odnosno dolaska državljana Bosne i Hercegovine iz zona sukoba na Međunarodni aerodrom Sarajevo nadležne institucije su obavile procedure prihvata i identifikacije, obavljen je zdravstveni pregled svih povratnika i razgovor. S obzirom na to da su se muškarci nalazili na potjernicama, isti su izručeni Tužilaštvu Bosne i Hercegovine, dok su u okviru navedenih procedura socijalni radnici pristupili izradi socijalnih anamneza povratnika.
- 2) Na samom licu mjesta potvrđen je identitet za sve punoljetne osobe te utvrđeno kako državljani Bosne i Hercegovine, povratnici iz zona sukoba ne predstavljaju opasnost po javno zdravlje niti ima potrebe za njihovom hospitalizacijom. Također, povratnice su dobrovoljno prihvatile smještaj u prihvatnom centru Delijaš zbog daljnjih zdravstvenih pregleda posebno njihove djece koji su uključivali i provedbu vakcinacije i pružanja daljnje psihosocijalne pomoći.
- 3) Maloljetno dijete bez pratnje čiji su roditelji stradali u Siriji je po dolasku predano u nadležnost Centra za socijalni rad, te je smješteno u porodicu kojoj je dodijeljeno starateljstvo.
- 4) Isti dan po dolasku, a nakon obavljenih gore navedenih procedura na Međunarodnom aerodromu u Sarajevu, izvršen je prijevoz 6 žena i 11 njihove djece u Azilantski centar Delijaš, u kojem su proveli ukupno 9 dana.
- 5) Prilikom dolaska u Azilantski centar Delijaš povratnicama i njihovoj djeci je osiguran smještaj, higijenske potreštine i hrana. Tokom boravka svih 9 dana s povratnicama i njihovom djecom kontinuirano je boravila službenica Odjela za borbu protiv terorizma Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine te koordinirala svim aktivnostima koje su se provodile.
- 6) Tokom boravka u Centru ostvarena je svakodnevna saradnja sa socijalnim službama gdje su izvršene procjene socio-ekonomskih prilika porodice i pripreme istih za povratak u porodicu. Saradnja je ostvarena i sa zdravstvenim radnicima u okviru koje su obavljani medicinski pregledi i psihološka pomoć povratnica te policijom i obavještajnom službom kroz redovne sastanke i razgovore u Centru.

Reintegracija

OPIS TOKA REINTEGRACIJE:

- 1) Nakon uspješno obavljenog organizovanog procesa repatrijacije državljana Bosne i Hercegovine iz zona sukoba, te devetodnevno boravka povratnica u Azilantskom centru Delijaš stekli su se uslovi za njihov povratak u matične porodice, odnosno na adrese stanovanja s kojih su otišle u zone sukoba.
- 2) Prilikom prihvata osoba (žena i djece) iz drugog vala, povratnice su bile smještene prema posljednjoj prijavi prebivališta i nadležnosti centara za socijalni rad po toj prijavi. Neke od povratnica tražile su da budu smještene s roditeljima svojih muževa, ali bi to značilo da bi izgubile (barem na neko vrijeme) pravo na socijalnu zaštitu izvan svojih prijavljenih prebivališta, pa se zbog toga, kao i zbog činjenice da brakovi na koje su se pozivali nisu bili zaključeni u skladu sa zakonom – sve povratnice vraćene u svoje primarne porodice.
- 3) Nadležni centri za socijalni rad i mentalno zdravlje su kontinuirano pružali psiho-socijalnu podršku povratnicama i njihovoj djeci, obavljali razgovore te organizovali ciljana stručna savjetovanja.

Treći (očekivani) val povratka

Na teritoriju pod kontrolom (većinom) kurdskih Sirijskih demokratskih snaga (SDF) u zatvorima i kampovima, nalazi se 52 državljanina Bosne i Hercegovine, od toga 22 muškaraca i 30 žena te njihovih 66 maloljetne djece uzrasta od 2-17 godina (ukupno 118).

Ove osobe čine potencijalni treći val povratnika. Bez obzira što u ovom trenutku još uvijek nije jasno hoće li se, kada, na koji način (u većim ili manjim grupama ili sve odjednom) ove osobe vratiti u Bosnu i Hercegovinu, ova se grupa smatra potencijalnim trećim valom povratnika.

Prema neprovjerenim operativnim saznanjima u naprijed navedenim kampovima nalazi se određeni broj državljanina Bosne i Hercegovine koji su u zone sukoba otišli iz zemalja izvan Bosne i Hercegovine, a imajući u vidu da posjeduju državljanstvo Bosne i Hercegovine ne isključuje se mogućnost da isti izraze namjeru povratka u Bosnu i Hercegovinu na nepoznatu lokaciju.

Podtim za sigurnosne aspekte repatrijacije i krivično procesuiranje je na osnovu podataka nadležnih institucija napravio mapiranje lokalnih zajednica u koje će se ove osobe vratiti.

FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE	TUZLANSKI KANTON
	lokalna zajednica/općina: Tuzla, Srebrenik, Gradačac, Gračanica, Živinice i Kladanj
	KANTON SARAJEVO
	lokalna zajednica/općina: Sarajevo, Hadžići i Ilidža
	ZANIČKO-DOBOJSKI KANTON
	lokalna zajednica/općina: Zenica, Maglaj, Tešanj, Kakanj, Breza
	UNSKO-SANSKI KANTON
	lokalna zajednica/općina: Velika Kladuša, Bosanska Krupa, Cazin i Bužim
	SREDNJOBOSANSKI KANTON
lokalna zajednica/općina: Donji Vakuf i Bugojno	
REPUBLIKA SRPSKA	Prijedor i Doboj
BRČKO DISTRIKT BIH	Brčko

DOSADAŠNJI NAPREDAK I REZULTATI:

Procesuiranje i sankcioniranje

Od ukupnog gore navedenog broja povratnika koji su boravili na sirijskom/iračkom ratištu, jedan dio njih nisu procesuirani zbog nedostatka dokaza o njihovoj pripadnosti terorističkim organizacijama, kao i zbog njihovog povratka u Bosnu i Hercegovinu prije stupanja na snagu dopune Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine kojim se sankcioniše učešće na stranim vojnim ratištima.

Žene koje su se vratile iz zona sukoba Sirije i Iraka u Bosnu i Hercegovinu nisu procesuirane zbog nepostojanja dokaza da su učestvovala u borbenim djelovanjima, ali su učestvovala u sudskim procesima pred nadležnim organima u Bosni i Hercegovini u ulozi svjedoka.

Zbog učešća i povezanosti s odlascima na sirijsko/iračko ratište, u Bosni i Hercegovini nakon provedenog krivičnog postupka procesuirano je i pravosnažno osuđeno 28 državljana Bosne i Hercegovine, a za ostale povratnike vođeni su postupci, ali nije bilo pravosnažnih presuda. Također, za neke od njih je još uvijek u tou krivični postupak. Raspon izrečenih zatvorskih kazni je od jedne do šest godina.

Postignuća i naučene lekcije u procesu reintegracije, rehabilitacije i resocijalizacije povratnika iz zona sukoba

- Tokom priprema za repatrijaciju preostalih državljana Bosne i Hercegovine iz Sirije Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine je sačinilo i dostavilo Vijeću ministara Bosne i Hercegovine Informaciju o državljanima Bosne i Hercegovine koji se nalaze u kampovima u Siriji i Iraku, s prijedlogom zaključaka u cilju njihove repatrijacije. Navedena **Informacija je usvojena u martu 2021. godine te je započet proces realizacije zaključaka i priprema aktivnosti za repatrijaciju;**
- Prijedlogom Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine, a Odlukom Vijeća ministara Bosne i Hercegovine imenovan je **Koordinacioni tim** kao međuresorno, stručno tijelo Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za razvijanje sistema i procedura za siguran, human i kontrolisan povratak i prihvata državljana Bosne i Hercegovine iz zone sukoba Sirije i Iraka te koordinisanje procesa njihove repatrijacije;
- Koordinacioni tim je izradio **Plan repatrijacije koji detaljno uređuje procedure za siguran, human i kontrolisan povratak državljana Bosne i Hercegovine iz Sirije i Iraka**, sigurnosne provjere, utvrđivanje identiteta i državljanstva osoba koje su predmet repatrijacije, pružanje diplomatsko-konzularne, pravne i humanitarne pomoći državljanima Bosne i Hercegovine;

- Koordinacioni tim je izradio i **Program reintegracije, rehabilitacije i resocijalizacije za sve kategorije državljana Bosne i Hercegovine koji su se vratili iz zona sukoba Sirije i Iraka** koji sadrži kratkoročne, srednjoročne i dugoročne mjere sigurnosti, zatim mjere zdravstvene i socijalne zaštite, osiguranje pristupa obrazovanju, ekonomske podrške i zapošljavanja, pravne pomoći u lokalnoj zajednici i druge potrebne mjere;
- Povratnicama iz decembra 2019. godine u proteklom periodu **osigurana je socio-ekonomska i psihološka pomoć i podrška**;
- U Federaciji Bosne i Hercegovine je **usvojen Zakon o dopunama Zakona o vanparničnom postupku** („Službene novine FBiH“ broj: 11/21) kojim je omogućena procedura utvrđivanja neophodnih činjenica za upis u matične knjige rođenih djece rođene van Bosne i Hercegovine, bez relevantnog Rodnog lista.
- U cilju osiguranja sigurnog, humanog i kontrolisanog povratka državljana Bosne i Hercegovine iz Sirije i Iraka Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine, u skladu sa procedurama definiranim u „Protokolu o saradnji i načinu razmjene informacija za reintegraciju državljana Bosne i Hercegovine prihvaćenih po sporazumima o readmisiji“, stavilo je na raspolaganje svoje kapacitete uspostavljene za potrebe prihvata državljana Bosne i Hercegovine koji se vraćaju u Bosnu i Hercegovinu na osnovu sporazuma o readmisiji.

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine raspolaže državnim Readmisionim centrom u Salakovcu kod Mostara, kapaciteta za smještaj 80-100 korisnika. Tokom perioda od 30 dana, koliko, prema Zakonu o ministarstvima i drugim tijelima uprave Bosne i Hercegovine, traje privremeni prihvata u Readmisionom centru, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine, u saradnji s drugim nadležnim institucijama, poduzima aktivnosti koje su usmjerene ka adekvatnom prihvatu i integraciji readmisiranih osoba u lokalnim zajednicama.

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine je uspostavilo djelotvorne mehanizme koordinacije između svih uključenih institucija, ustanova i organizacija te osnažio jedan broj jedinica lokalne uprave, u institucionalnom, ali i finansijskom smislu, kako bi bile osposobljene odgovoriti svim zahtjevima readmisiranih osoba, a posebno u osiguranju osnovnih prava u oblasti stanovanja, socijalne i zdravstvene zaštite, obrazovanja i zapošljavanja, kao i specifične informacije za posebno ranjive kategorije korisnika.

U sklopu uspostave funkcionalnog sistema prihvata i integracije readmisiranih osoba, imenovani su entitetski koordinatori, Republički sekretarijat za raseljena lica i migracije i Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica te kantonalni koordinatori zaduženi za poslove readmisije u svih 10 Kantona.

Lokalne zajednice koje su prepoznate kao moguće zajednice povratka ove populacije uključene su u sistem readmisije i to, kako slijedi:

- > Tuzlanski kanton s Lokalnim readmisijskim timovima (Tuzla, Gradačac, Gračanica i Živinice) i povjerenikom (Srebrenik)
- > Kanton Sarajevo s Lokalnim readmisijskim timovima (Stari Grad, Novi Grad, Centar, Ilidža i Ilijaš)
- > Zeničko-dobojski Kanton s Lokalnim readmisijskim timovima (Zenica, Kakanj i Maglaj) i s povjerenicima (Tešanj i Breza)
- > Unsko-sanski Kanton s Lokalnim readmisijskim timom (Bosanska Krupa) i povjerenicima (Cazin i Bužim)
- > Srednjobosanski Kanton s Lokalnim readmisijskim timom (Bugojno) i povjerenikom (Donji Vakuf)
- > Regija Republike Srpske s Lokalnim readmisijskim timovima (Prijedor i Doboj)
- > Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine s Lokalnim readmisijskim timom

U Lokalne readmisijske timove administracija općine/grada imenovala je šefa readmisijskog tima ili povjernika, a ostali članovi su predstavnici Centra za socijalni rad, Ministarstva unutrašnjih poslova, Službe za zapošljavanje i Službe zdravstvene zaštite.

Izazovi

- Reintegracija, rehabilitacija i resocijalizacija su dugoročni i složeni procesi, te je prepoznata potreba za **poboljšanjem saradnje većeg broja aktera i sektora na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini** te kontinuiranim radom na **jačanju profesionalaca koji rade s povratnicama i njihovom djecom**, kao i potreba za **kreiranjem politika i održivih programa** u svrhu što djelotvornije provedbe navedenih procesa;
- Također, **uspostava mehanizma koordinacije** je prepoznata kao ključna karika u provedbi procesa repatrijacije te reintegracije, rehabilitacije i resocijalizacije. S tim u vezi je Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine u saradnji s drugim nadležnim institucijama na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini radilo na jačanju ovog mehanizma i njegovoj konačnoj formalno pravnoj uspostavi;
- Nakon uspostave koordinacionog mehanizama na nivou Bosne i Hercegovine isti ima zadatak **stvoriti djelotvoran sistem i razviti procedure za siguran, human i kontrolisan povratak državljana Bosne i Hercegovine iz zone sukoba Sirije i Iraka te koordinirati daljnje procese njihove reintegracije, resocijalizacije i rehabilitacije**;
- Kreirati **okruženje na nivou lokalne zajednice i u krugu porodice prihvata** koje će doprinjeti djelotvornijem procesu reintegracije, resocijalizacije i rehabilitacije;
- **Sektoru obrazovanja je veoma važna podrška i dodatna edukacija zaposlenog osoblja u ovim procesima**, karakteristikama djece povratnika i načinu postupanja prema djeci i njihovim porodicama;
- Iskazivanje potrebe za **angažmanom teologa koji bi se ogledao u vidu stručno-savjetodavne pomoći svim profesionalcima** u provedbi procesa repatrijacije te reintegracije, rehabilitacije i resocijalizacije;
- Kao izazov se nameće **čuvanje tajnosti prošlosti djece povratnika, kao i zaštita povratnica od medijskog izlaganja**, a sve u svrhu doprinosa sposobnosti da se isti nesmetano integrišu u bosanskohercegovačko društvo i oporave od svojih iskustava;
- **Dodatno obrazovanje**, kako za djecu povratnica da sustignu svoje vršnjake, tako i za same povratnice te sticanje stručnih vještina za njihov izlazak na tržište rada;
- U kontekstu rada psihologa s državljanima Bosne i Hercegovine koje su povratnice iz zona sukoba Sirije i Iraka kao izazov se nameće **proces pripreme za eventualno**

svjedočenje pred Sudom Bosne i Hercegovine, te je potrebno uključivanje Odjela za podršku rada svjedocima Tužilaštva Bosne i Hercegovine;

- Potreba za **ekonomskom integracijom i samostalnošću** također predstavljaju izazov za povratnice i zahtjevaju dodatnu podršku;
- Kao izazov u daljnjem procesu se **ukazuje i potreba za upisom djece povratnika rođene u Siriji u matične knjige rođenih** zbog daljnjeg procesa ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu, kao i upisa u škole i drugih prava koja se ne mogu ostvariti bez adekvatne dokumentacije;
- Socijalni radnici u službama za Socijalni rad pored redovnih aktivnosti se moraju i **dodatno angažovati na ovim jako složenim i specifičnim uslovima rada**;
- Također se ukazuje i **potreba Centara za socijalni rad za dodatnim angažmanom kadrova i edukacijom postojećih** u njihovim službama zbog povećanog obima posla koji se nametnuo povratkom državljana i aktivnostima koje su u njihovim nadležnostima.

PLAN REPATRIJACIJE DRŽAVLJANA BOSNE I HERCEGOVINE IZ ZONA SUKOBA SIRIJE I IRAKA

U skladu sa dosadašnjim iskustvom i naučenim lekcijama kreiran je set mjera za provedbu Plana sigurnog, humanog i kontroliranog povratka državljana Bosne i Hercegovine iz zona sukoba Sirije i Iraka

1. PRIPREMNE AKTIVNOSTI ZA IMPLEMENTACIJU PLANA REPATRIJACIJE					
	Mjerodavne institucije	Opis aktivnosti	Vremenski okvir	Izvor finansiranja	Indikator
1.1.	PRIBAVITI SAGLASNOST ZA REALIZACIJU PROCESA REPATRIJACIJE I PRIHVATA BH DRŽAVLJANA IZ ZONA SUKOBA SIRIJE I IRAKA				
	Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine	Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine sačinjava i upućuje informaciju Predsjedništvu Bosne i Hercegovine zbog pribavljanja saglasnosti	Po usvajanju Plana i Programa	Budžet institucija Bosne i Hercegovine	Usvojen Zaključak Predsjedništva Bosne i Hercegovine kojim se daje saglasnost za realizaciju Plana i Programa
1.2.	UTVRĐIVANJE IDENTITETA POVRATNIKA				
	Polijske agencije Bosne i Hercegovine Entitetska ministarstva unutrašnjih poslova, Policija Brčko distrikta BiH i	Na osnovu raspoloživih podataka sačiniti listu bh državljana, potencijalnih povratnika iz Sirije i Iraka, punoljetnih muškaraca koji će	Po pribavljenoj saglasnosti Predsjedništva Bosne i Hercegovine	Budžet institucija Bosne i Hercegovine	Utvrđen identitet Potvrđena lista povratnika

	kantonalna ministarstva unutrašnjih poslova Obavještajno sigurnosna agencija Bosne i Hercegovine	biti obuhvaćeni Potjernicom, i žena i djece koji se nalaze u izbjegličkim kampovima			
1.3.	USPOSTAVITI MEHANIZAM KOORDINACIJE I KOMUNIKACIJE TIJEKOM REALIZACIJE PLANA				
	Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine Tužilaštvo Bosne i Hercegovine	Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine će od nadležnih institucija u procesu realizacije Plana zatražiti imenovanje predstavnika koji će biti članovi Operativnog tima te direktno učestvovati u aktivnostima realizacije Plana povratka bh državljana iz zona sukoba	Po usvojenom Planu i Programu	Budžet institucija Bosne i Hercegovine	Uspostavljen Operativni tim i mehanizam koordinacije i komunikacije tokom relizacije Plana
1.4.	OSIGURANJE SMJEŠTAJNOG KAPACITETA ZA INICIJALNO ZBRINJAVANJE BH DRŽAVLJANA/POVRATNIKA				
	Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine	Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine i Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine predlože Vijeću ministara Bosne i Hercegovine rješenje smještajnog kapaciteta	Po pribavljenoj saglasnosti Predsjedništva Bosne i Hercegovine	Budžet institucija Bosne i Hercegovine	Prema utvrđenom broju povratnika, a u skladu sa Planom, osigurani smještajni kapaciteti Azilantskog centra Delijaš ili Prihvatnog centra Salakovac, u trajanju od 10 do

		za inicijalno zbrinjavanje bh državljana/povratnika			15 dana po dolasku u Bosnu i Hercegovinu, a u svrhu obavljanja zdravstvenog pregleda i zbrinjavanja, sačinjavanja socijalne anamneze, obavljanja razgovora te izrade plana njihove daljnje reintegracije i povratka u matične obitelji
1.5.	IZDAVANJE PUTNIH LISTOVA				
	Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine	U okviru pružanja odgovarajuće diplomatsko konzularne pomoći bh državljanima koji se trenutno nalaze na teritoriji Sirije, a zbog neposjedovanja vrijedećih putnih isprava, izdat će se Putni listovi u svrhu njihove repatrijacije	Po potvrđivanju liste povratnika	Budžet institucija Bosne i Hercegovine	Izdati Putni listovi
1.6.	TRANSPORT				
	Međunarodni partneri	Po utvrđenoj listi povratnika te nakon procedure izdavanja Putnih listova, međunarodni partneri će osigurati transport iz Sirije u Bosnu i Hercegovinu	Po izdavanju Putnih listova	Donatorska sredstva	Izvršen transport povratnika na Međunarodni aerodrom Sarajevo

2.	PRIHVAT NA AERODROMU				
	Mjerodavne institucije	Opis aktivnosti	Vremenski okvir	Izvor finansiranja	Indikator
2.1.	IDENTIFIKACIJA POVRATNIKA				
	Polijske agencije Bosne i Hercegovine Entitetska ministarstva unutrašnjih poslova, Policija Brčko distrikta BiH i kantonalna ministarstva unutrašnjih poslova	Po dolasku povratnika na Međunarodni aerodrom Sarajevo, izvršit će se identifikacija zbog potvrđivanja identiteta svakog povratnika, a na osnovu ranije utvrđene liste	Odmah po dolasku	Budžet institucija Bosne i Hercegovine	Potvrđen identitet i odobren ulazak povratnika u Bosnu i Hercegovinu
2.2.	ZDRAVSTVENI PREGLED				
	Nadležne zdravstvene službe	Po obavljenoj identifikaciji i potvrdi identiteta, svaki povratnik će biti podvrgnut zdravstvenom pregledu zbog utvrđivanja zdravstvenog stanja i poduzimanja eventualnih mjera zdravstvenog zbrinjavanja	Odmah po prijvatu	Budžetska sredstva Donatorska sredstva	Obavljen osnovni zdravstveni pregled i sačinjen nalaz i mišljenje
2.3.	SELEKCIJA POVRATNIKA PO OSNOVU KRIVIČNO PRAVNE ODGOVORNOSTI				
	Tužilaštvo Bosne i Hercegovine,		Odmah po obavljenom	Budžet institucija	Utvrđen status povratnika i poduzete mjere i radnje

	<p>Policijske agencije Bosne i Hercegovine, Entitetska ministarstva unutrašnjih poslova, Policija Brčko distrikta BiH i kantonalna ministarstva unutrašnjih poslova</p>	<p>Na osnovu provedenih sveobuhvatnih operativno sigurnosnih provjera svakog pojedinačnog državljanina Bosne i Hercegovine koji se vraća iz područja Sirije i Iraka, izvršit će se selekcija povratnika prema utvrđenim elementima kriptične odgovornosti</p>	<p>zdravstvenom pregledu</p>	<p>Bosne i Hercegovine</p>	
2.4.	TRANSPORT POV RATNIKA S AERODROMA				
	<p>Policijske agencije Bosne i Hercegovine Entitetska ministarstva unutrašnjih poslova, Policija Brčko distrikta BiH i kantonalna ministarstva unutrašnjih poslova</p> <p>Sudska policija</p> <p>Međunarodna organizacija (transport žena i djece)</p>	<p>Po obavljenim svim predviđenim aktivnostima na aerodromu i utvrđenom statusu povratnika izvršite će se transport povratnika na utvrđene lokacije</p>	<p>Odmah po utvrđivanju statusa</p>	<p>Budžet institucija Bosne i Hercegovine</p>	<p>Izvršen transport do nadležnog Suda</p> <p>Izvršen transport do policijskih agencija</p> <p>Izvršen transport do prihvatnog centra</p>

3.	MJERE KRIVIČNO PRAVNOG PROCESUIRANJA				
	Mjerodavne institucije	Opis aktivnosti	Vremenski okvir	Izvor finansiranja	Indikator
3.1.	POSTUPANJE PREMA POVRATNICIMA ZA KOJIMA JE RASPISANA MEĐUNARODNA POTJERNICA				
	Sud Bosne i Hercegovine Tužilaštvo Bosne i Hercegovine	Poduzimanje mjera i radnji u skladu sa zakonom i nadležnostima pravosudnih institucija Bosne i Hercegovine	Odmah po napuštanju međunarodnog aerodroma Sarajevo	Budžet institucija Bosne i Hercegovine	Određena mjera pritvora
3.2.	POSTUPANJE PREMA POVRATNICIMA PREMA KOJIMA JE RASPISANA POLICIJSKA POTRAGA				
	Tužilaštvo Bosne i Hercegovine Policijske agencije Bosne i Hercegovine Entitetska ministarstva unutrašnjih poslova, Policija Brčko distrikta BiH i kantonalna ministarstva unutrašnjih poslova	Poduzimanje mjera i radnji u skladu sa zakonom i nadležnostima pravosudnih i sigurnosnih institucija Bosne i Hercegovine	Odmah po napuštanju međunarodnog aerodroma Sarajevo	Budžet institucija Bosne i Hercegovine	Izvršena kriminalistička obrada i predaja povratnika Tužilaštvu Bosne i Hercegovine uz izvještaj o počinjenom krivičnom djelu
3.3.	POSTUPANJE PREMA OSTALIM POVRATNICIMA				
	Tužilaštvo Bosne i Hercegovine	Poduzimanje mjera i radnji u skladu sa zakonom i nadležnostima pravosudnih i	Odmah po napuštanju	Budžet institucija	Obavljen razgovor Sačinjen izvještaj

	Polijske agencije Bosne i Hercegovine Entitetska ministarstva unutrašnjih poslova, Policija Brčko distrikta BiH i kantonalna ministarstva unutrašnjih poslova	sigurnosnih institucija Bosne i Hercegovine	međunarodnog aerodroma Sarajevo	Bosne i Hercegovine	
3.4.	RAZMJENA INFORMACIJA O POVRATNICIMA				
	Polijske agencije Bosne i Hercegovine Entitetska ministarstva unutrašnjih poslova, Policija Brčko distrikta BiH i kantonalna ministarstva unutrašnjih poslova Međunarodni subjekti	Ažuriranje i razmjena operativnih podataka	Nakon kriminalističke obrade	Budžet institucija Bosne i Hercegovine	Broj razmjenjenih i ažuriranih informacija
3.5.	PRAĆENJE SIGURNOSNE SITUACIJE POVRATNIKA NAKON POVRATKA U MJESTO PREBIVALIŠTA				
	Obavještajno sigurnosna agencija Bosne i Hercegovine Polijske agencije Bosne i Hercegovine Entitetska i kantonalna ministarstva unutarnjih poslova i Policija Brčko distrikta BiH	Poduzimanje mjera i radnji u skladu sa zakonom i nadležnostima mjerodavnih institucija u cilju praćenja eventualnih sigurnosnih rizika povratnika nakon povratka u mjesto prebivališta	Po povratku u mjesto prebivališta	Budžet institucija Bosne i Hercegovine	Sačinjena sigurnosna procjena

**PROGRAM REINTEGRACIJE, REHABILITACIJE I RESOCIJALIZACIJE DRŽAVLJANA BOSNE I HERCEGOVINE
POVRATNIKA IZ ZONA SUKOBA SIRIJE I IRAKA**

Planirane aktivnosti u okviru Programa u svrhu osiguranja reintegracije državljana Bosne i Hercegovine koji su se vratili iz zona sukoba Sirije i Iraka u njihove porodice i zajednice, te smanjenje rizika u procesu njihove rehabilitacije i resocijalizacije

1.	PRIPREMNE AKTIVNOSTI ZA IMPLEMENTACIJU PROGRAMA REINTEGRACIJE, REHABILITACIJE I RESOCIJALIZACIJE ZA SVE KATEGORIJE DRŽAVLJANA BOSNE I HERCEGOVINE KOJI SU SE VRATILI IZ ZONA SUKOBA SIRIJE I IRAKA				
	Mjerodavne institucije	Opis aktivnosti	Vremenski okvir	Izvor finansiranja	Indikator
1.1.	INFORMISATI RELEVANTNE INSTITUCIJE U LOKALNIM ZAJEDNICAMA O POVRAATKU OSOBA IZ ZONA SUKOBA U NJIHOVE LOKALNE ZAJEDNICE I PRUŽITI IM OSNOVNE INFORMACIJE KOJE SU NEOPHODNE ZA IMPLEMENTACIJU PROGRAMA REINTEGRACIJE, REHABILITACIJE I RESOCIJALIZACIJE				
	Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine u saradnji s Obavještajno-sigurnosnom agencijom Bosne i Hercegovine, Državnom agencijom za istrage i zaštitu, entitetskim ministarstvima unutrašnjih poslova, Policijom Brčko	Na osnovu sačinjene liste povratnika i mapiranja zajednica u koje se vraćaju, informisati institucije socijalne zaštite, zdravstva i obrazovanja o broju povratnika, njihovom	Odmah nakon provedene aktivnosti potvrđivanja identiteta i državljanškog statusa osoba	Budžet institucija Bosne i Hercegovine	Dostavljene informacije

	distrikta BiH i kantonalnim ministarstvima unutrašnjih poslova	identitetu, te spolu i starosti, kao i broju i uzrastu djece	planiranih za povratak		
1.2.	PROCJENA RASPOLOŽIVIH RESURSA U LOKALNIM ZAJEDNICAMA MAPIRANJEM SVIH NOSILACA DUŽNOSTI U OKVIRU PRUŽANJA PODRŠKE U PROCESU REINTEGRACIJE, REHABILITACIJE I RESOCIJALIZACIJE POVRATNIKA IZ ZONA SUKOBA, TE IMENOVANJE ODGOVORNIH OSOBA				
	Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine i Ministarstvo ljudskih prava i izbjeglica Bosne i Hercegovine u saradnji s policijom te institucijama, socijalne zaštite, zdravstva i obrazovanja na nivou entiteta Brčko distrikta BiH i kantona	Analiza postojećih Lokalnih readmisijskih timova u cilju njihove nadogradnje, educiranosti i osnaženosti kako bi se formirali loklani multisektorski timovi	Po utvrđenoj listi povratnika i mapiranju mjesta prebivališta	Budžetska sredstva Donatorska sredstva	Uspostavljeni lokalni multisektorski timovi od predstavnika policije, službi socijalnog rada, zdravstva, obrazovanja i Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini
1.3.	PROCJENA STANJA PORODICE PRIHVATA (SOCIOANAMNEŠTIČKI PODACI, OPĆE STANJE ODNOSA U PORODICI, SOCIO-EKONOMSKI STATUS, PROCJENA OČEKIVANJA, PROCJENA POTREBA ZA PSIHOSOCIJALNU I EKONOMSKU PODRŠKU I USLOVI STANOVANJA PORODICE)				
	Nadležni centri za socijalni rad/općinske službe za socijalnu zaštitu Nadležni centri za mentalno zdravlje	Procjena stanja porodica prihvata povratnika kroz sačinjavanje socijalne anamneze, analize općeg stanje odnosa u porodici, socio-ekonomskog statusa,	Po utvrđenoj listi povratnika i mapiranju mjesta prebivališta	Budžetska sredstva	Sačinjena procjena i socijalna anamneza s iskazanim potrebama

		uslova stanovanja te procjena očekivanja i potreba za psihosocijalnu i ekonomsku podršku			
1.4.	PRIPREMA PREDSTAVNIKA RELEVANTNIH INSTITUCIJA U LOKALNIM ZAJEDNICAMA U OKVIRU PRUŽANJA PODRŠKE U PROCESU REINTEGRACIJE, REHABILITACIJE I RESOCIJALIZACIJE POV RATNIKA IZ ZONA SUKOBA				
	Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine Ministarstvom za ljudska prava i izbjeglice BiH Lokalni readmisijski/multisektorski timovi	Pružanje neophodnih informacija, edukacija i osnaživanje službenika socijalne zaštite, zdravlja i obrazovanja u procesu realizacije aktivnosti u oblasti reintegracije, rehabilitacije i resocijalizacije povratnika iz zona sukoba	Po utvrđenoj listi povratnika i mapiranju mjesta prebivališta	Budžetska sredstva Donatorska sredstva	Postignut zadovoljavajući stepen spremnosti predstavnika relevantnih institucija u lokalnim zajednicama za samostalan i direktan rad s povratnicima
1.5.	PRIPREMA PORODICE I UŽE LOKALNE ZAJEDNICE U KOJE SE POV RATNICI VRAĆAJU				
	Nadležni centri za socijalni rad/općinske službe za socijalnu zaštitu Nadležni centri za mentalno zdravlje	Razgovori s članovima porodice i uže lokalne zajednice u vidu informisanja o stavovima, uvjerenjima i uslovima življenja, te potrebi pružanja podrške,	Po realiziranim pripremnim aktivnostima sa službenicima socijalne zaštite	Budžetska sredstva Donatorska sredstva	Postignut zadovoljavajući stepen spremnosti za pružanje podrške i razumjevanja prema povratnicima bez

		razumijevanja i ohrabrivanja za normalizaciju života povratnika iz zona sukoba i njihove djece			diskriminacije i stigmatizacije
--	--	--	--	--	---------------------------------

2. AKTIVNOSTI PO DOLASKU POVRATNIKA U LOKALNU ZAJEDNICU I PORODICU PRIHVATA					
	Mjerodavne institucije	Opis aktivnosti	Vremenski okvir	Izvor finansiranja	Indikator
2.1.	PROCES SPAJANJA OBITELJI				
	Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine Polijske agencije u Bosni i Hercegovini Nadležni centri za socijalni rad/općinske službe za socijalnu zaštitu	Povratak u mjesto prebivališta/življenja te prisustvo i medijacija prvom susretu porodice s povratnicima	Po napuštanju prihvatnog centra	Budžetska sredstva Donatorska sredstva	Povratnice i djeca smješteni u matične porodice
2.2.	OSIGURANJE SMJEŠTAJA ZA NEZBRINUTE OBITELJI				
	Nadležni centri za socijalni rad/općinske službe za socijalnu zaštitu	U slučaju da se povratnička porodica nema gdje vratiti, neophodno je osigurati	Po napuštanju prihvatnog centra	Budžetska sredstva	Osiguran smještaj

	Ministarstvo ljudskih prava i izbjeglica Bosne i Hercegovine Sigurne kuće	smještajne kapacitete za njihovo zbrinjavanje		Donatorska sredstva	
2.3.	OSIGURAVANJE PODRŠKE I PSIHO-SOCIJALNIH USLUGA NAKON DOLASKA U PORODICU , POVRATNICIMA, DJECI I NJIHOVOJ PORODICI				
	Nadležni centri za socijalni rad/općinske službe za socijalnu zaštitu Centri za mentalno zdravlje	Prema procjeni potreba pružanje neophodne socio-ekonomske pomoći i psihološke podrške u procesu adaptacije	Po povratku u porodicu	Budžetska sredstva Donatorska sredstva	Pružena neophodna pomoć i podrška
2.4.	IZRADA INDIVIDUALNOG PLANA RADA ZA POVRATNIKE I NJIHOVU DJECU				
	Centri za mentalno zdravlje	Na osnovu dobijenih podataka iz psihodijagnostičke procjene u svrhu pristupa psihološkom tretmanu i intervencijama sačinjit će se Individualni planovi rada	Po povratku u porodicu	Budžetska sredstva Donatorska sredstva	Sačinjeni individualni planovi

2.5.	IZDAVANJA LIČNIH DOKUMENATA				
	Nadležni centri za socijalni rad/općinske službe za socijalnu zaštitu Policija na nivou entiteta/ Distrikta/ kantona	Za bh državljane povratnike iz zona sukoba, a koji ne posjeduju lične dokumente, neophodno je pokrenuti proceduru reizdavanja istih	Po povratku u porodicu	Budžetska sredstva	Izdati osobni dokumenti
2.6.	REGULISANJE STATUSA DJECE ROĐENE U SIRIJI/IRAKU				
	Nadležni centri za socijalni rad/općinske službe za socijalnu zaštitu Organi nadležni za postupanje po Zakonu o upravnom postupku Nadležni sudovi	S obzirom na to da djeca rođena u Siriji ne posjeduju dokaz o mjestu i vremenu rođenja (Rodni list), neophodno je pokrenuti proceduru upisa djece u Matrične knjige rođenih	Po povratku u porodicu	Budžetska sredstva Donatorska sredstva	Izvršen upis djece u Matrične knjige rođenih
2.7.	OSIGURANJE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE				
	Nadležni centri za socijalni rad/općinske službe za socijalnu zaštitu	U skladu sa važećim zakonskim propisima naći način prijave na zavode/fondove zdravstvenog osiguranja	Po izdatim ličnim dokumentima i Rodnim listovima za djecu	Budžetska sredstva	Osigurana zdravstvena zaštita

	Nadležni zavodi zdravstvenog osiguranja prema mjestu prebivališta Fondovi zdravstvenog osiguranja	povratnika i njihove djece zbog osiguranja zdravstvene zaštite			
2.8.	REGULISANJE STATUSA ZAPOŠLJAVANJA				
	Nadležni centri za socijalni rad/općinske službe za socijalnu zaštitu Nadležne službe/zavodi za zapošljavanje	Prijava nadležnim službama/zavodima za zapošljavanje zbog regulisanja prava po osnovu zapošljavanja	Po reizdavanju ličnih dokumenata	Budžetska sredstva	Regulisana prijava službi/zavodu za zapošljavanje
2.9.	SOCIJALNA INKLUZIJA				
	Nadležni centri za socijalni rad/općinske službe za socijalnu zaštitu Lokalna zajednica	Destigmatizacija povratnika iz zona sukoba, reintegracija u lokalnoj zajednici Senzibilizacija lokalne zajednice za problematiku povratnika iz zona sukoba kroz izradu posebnog programa za rad u zajednici	Po povratku u lokalnu zajednicu	Budžetska sredstva Donatorska sredstva	Izrađeni i provode se posebni programi za rad u zajednici

	<p>Lokalni readmioni/multisektorski timovi</p> <p>Nevladine organizacije</p> <p>Vjerske zajednice</p>				
2.10.	KONTINUIRANA SARADNJA S PORODICOM PRIHVATA I NADZIRANJE PROCESA ADAPTACIJE I RESOCIJALIZACIJE				
	<p>Nadležni centri za socijalni rad/općinske službe za socijalnu zaštitu</p> <p>Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH u saradnji s entitetskim, institucijama distrikta, kantonalnim i lokalnim institucijama</p> <p>Lokalni readmisijski/multisektorski timovi</p>	<p>Praćenje procesa adaptacije i odnosa u porodici u svrhu osiguranja adekvatnih uslova za normalan razvoj djece i stabilizaciju porodice</p>	<p>Po povratku u porodicu</p>	<p>Budžetska sredstva</p>	<p>Ostvarena kontinuirana suradnja s porodicom</p>

3.	PRUŽANJE PODRŠKE I PSIHO-SOCIJALNIH USLUGA NAKON POVRATKA U PORODICU PRIHVATA S CILJEM SOCIJALNE PRILAGODBE I REHABILITACIJE PORODICE				
	Mjerodavne institucije	Opis aktivnosti	Vremenski okvir	Izvor finansiranja	Indikator
3.1.	PSIHOLOŠKA PROCJENA POVRATNIKA I NJIHOVE DJECE				
	Centri za mentalno zdravlje	Individualni susreti u okviru kojih se opservira okruženje (porodica prihvata), procjenjuju trenutne psihološke potrebe, opservacija djece kao i odnosa u porodici	Po povratku u porodicu	Budžetska sredstva Donatorska sredstva	Sačinjena procjena
3.2.	IZRADA INDIVIDUALNOG PLANA RADA SA POVRATNICIMA I NJIHOVOM DJECOM				
	Centri za mentalno zdravlje	Na osnovu dobijenih podataka iz psihodijagnostičke procjene u svrhu pristupa psihološkom tretmanu i intervencijama sačinit će se individualni planovi rada	Po sačinjenoj psihološkoj procjeni	Budžetska sredstva Donatorska sredstva	Sačinjeni individualni planovi

3.3.	PODRŠKA POVRATNICAMA U PROCESU SVJEDOČENJA PRED PRAVOSUDNIM ORGANIMA BOSNE I HERCEGOVINE				
	<p>Tužilaštvo Bosne i Hercegovine</p> <p>Odjel za podršku svjedocima pri Sudu Bosne i Hercegovine</p> <p>Sudska policija</p> <p>Centri za mentalno zdravlje</p> <p>Psihijatar</p>	<p>U slučaju iskazane potrebe da neka od povratnica bude uključena u proces svjedočenja pred pravosudnim organima Bosne i Hercegovine provodit će se mjere pripreme za svjedočenje</p>	<p>Po procjeni od strane pravosudnih organa Bosne i Hercegovine</p>	<p>Budžetska sredstva</p>	<p>Povratnice pripremljene za svjedočenje</p>

4.	OBRAZOVANJE I RAZVOJ DJECE UKLJUČIVANJE DJECE U OBRAZOVNI SUSTAV				
	Mjerodavne institucije	Opis aktivnosti	Vremenski okvir	Izvor finansiranja	Indikator
4.1.	ORGANIZIRANJE OBUKA ZA ODGOJNO-OBRAZOVNE RADNIKE				
	<p>Lokalni readmisijski/multisektorski timovi</p> <p>Obrazovne institucije</p>	<p>Organizacija obuka i edukacija odgojno-obrazovnog kadra o specifičnostima i okolnostima pod kojim su djeca rasla u zonama sukoba radi uključivanje djece u predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje</p>	<p>Po povratku u porodicu</p>	<p>Budžetska sredstva</p> <p>Donatorska sredstva</p>	<p>Obučeni odgojno-obrazovni kadar</p>

4.2.	INTEGRACIJA DJECE U PREDŠKOLSKI ODGOJ				
Predškolske ustanove i ustanove koje obavljaju djelatnost predškolskog obrazovanja	Prikupljanje dokumentacije potrebne za upis u predškolske ustanove i ustanove koje obavljaju djelatnost predškolskog obrazovanja u skladu sa važećim propisima	Nakon što se izvrše prethodne aktivnosti te dostavi potrebna dokumentacija za upis u predškolsku ustanovu, a u skladu sa propisima koji se odnose na oblast predškolskog odgoja i obrazovanja	Budžetska sredstva	Djeca upisana u predškolske ustanove	
4.3.	DODATNI RAD ODGAJATELJA I STRUČNE SLUŽBE/PODRŠKA UPISANOJ DJECI U PRILAGOĐAVANJU NOVOJ SREDINI, TE POTPUNOJ INTEGRACIJI U ODGOJNO-OBRAZOVNI PROCES				
Predškolske ustanove i ustanove koje obavljaju djelatnost predškolskog obrazovanja	Kontinuirana podrška odgojnoj skupini u koju je upisano dijete od strane stručne službe i uprave ustanove, te pojačana saradnja odgajatelja i ako postoji u ustanovi stručna služba (pedagog, psiholog) s roditeljima/starateljima	Kontinuirano tokom pohađanja nekog od programa predškolskog odgoja i obrazovanja	Budžetska sredstva	Educirano i osnaženo odgojno-obrazovno osoblje za pružanje podrške djeci u integraciji u odgojno-obrazovni sustav	

		djeteta, posebno ako dijete ne poznaje jedan od službenih jezika u Bosni i Hercegovini			
4.4.	INTEGRACIJA DJECE U OSNOVNI ODGOJ I OBRAZOVANJE				
	Osnovne škole	Prikupljanje dokumentacije potrebne za upis u osnovnu školu u skladu sa važećim propisima	Nakon što se izvrše prethodne aktivnosti te ustanovi da djeca mogu pohađati Osnovnu školu, postupa se u skladu sa propisima koji vrijede u oblasti odgoja i obrazovanja	Budžetska sredstva	Djeca upisana u Osnovne škole
4.5.	FORMIRANJE KOMISIJA I TESTIRANJE DJECE				
	Osnovne škole	Formiranje komisije i testiranje djece kako bi se vidjela spremnost i zrelost za pohađanje nastave te predložio razred u koji bi bili upisani	Nakon pribavljene i provjerene dokumentacije djece	Budžetska sredstva	Formirana komisija, izvršeno testiranje djece i kreirano mišljenje/prijedlog komisije
4.6.	ORGANIZOVANJE RAZREDNOG ISPITA I UPIS U ODGOVARAJUĆI RAZRED				

	Osnovne škole	Organizovanje razrednog ispita i upis u odgovarajući razred te redovno pohađanje nastave u školi u skladu sa važećim Nastavnim planovima i programima i propisima	Nakon dobijanja mišljenja i prijedloga komisije	Budžetska sredstva	Dijete upisano u školu i redovno pohađa nastavu
4.7.	DODATNI RAD STRUČNE SLUŽBE/PODRŠKA UPISANIM UČENICIMA				
	Osnovne škole	Dodatni rad stručne službe u svrhu podrške upisanim učenicima na prilagođavanju novoj sredini te potpunoj integraciji u odgojno-obrazovni proces	Kontinuirano tokom pohađanja osnovne škole	Budžetska sredstva	Redovni razgovori djeteta sa stručnom službom (pedagog, psiholog) u školi
4.8.	ORGANIZOVANJE DODATNIH AKTIVNOSTI S DJECOM				
	Osnovne škole	Organizovanje dodatnih aktivnosti s djecom kroz dopunsku nastavu i psihosocijalne edukacione radionice zbog lakšeg savladavanja programskih sadržaja i usavršavanja jezika	Kontinuirano tokom pohađanja osnovne škole	Budžetska sredstva	Organizovane redovne vannastavne aktivnosti (dopunska nastava, psihosocijalne edukativne radionice) za djecu
4.9.					

INTEGRACIJA DJECE U SREDNJE OBRAZOVANJE ILI OBRAZOVANJE ODRASLIH					
	Srednje škole ili ustanove za obrazovanje odraslih	Prikupljanje dokumentacije potrebne za upis u srednju školu ili ustanovu za obrazovanje odraslih u skladu sa važećim propisima	Nakon što se izvrše prethodne aktivnosti te utvrdi da djeca mogu pohađati srednje škole, postupa se u skladu sa propisima u oblasti srednjeg obrazovanja	Budžetska sredstva	Prikupljena dokumentacija potrebna za upis u srednju školu ili ustanovu za obrazovanje odraslih
4.10.	POLAGANJE RAZLIKE PREDMETA				
	Srednje škole ili ustanove za obrazovanje odraslih	Polaganje razlike predmeta te upis u neki od formalnih ili neformalnih programa obrazovanja i redovno pohađanje nastave u skladu sa važećim Nastavnim planovima i programima i propisima	Nakon pribavljene i provjerene dokumentacije djece	Budžetska sredstva	Dijete upisano u školu ili ustanovu za obrazovanje odraslih (pedagošku dokumentaciju) i redovno pohađa nastavu
4.11.	DODATNI RAD STRUČNE SLUŽBE/PODRŠKA UPISANIM UČENICIMA				
	Srednje škole ili ustanove za obrazovanje odraslih	Dodatni rad stručne službe u svrhu podrške upisanim učenicima na prilagođavanju novoj sredini te potpunoj integraciji u odgojno-obrazovni proces	Kontinuirano tokom pohađanja škole	Budžetska sredstva	Redovni razgovori djeteta sa stručnom službom (pedagog, psiholog) u školi

5. Uloga i Angažman teologa

Pored nadležnih institucija iz sigurnosnog sektora, centara za socijalni rad, centara za mentalno zdravlje i odgojno-obrazovnih ustanova u procesu povratka, procjenjuje se kako svoj doprinos mogu pružiti teolozi, odnosno vjerski službenici, s obzirom na iskustva drugih zemalja u Europskoj uniji i u regiji gdje su teolozi već uključeni u proces resocijalizacije i reintegracije povratnika iz zona sukoba.

Planirani angažman teologa bi se ogledao u vidu stručno-savjetodavne pomoći službenim osobama koji će raditi u procesu povratka državljana Bosne i Hercegovine iz zona sukoba Sirije i Iraka te kasnije, po potrebi i u direktnom radu s ovim osobama, kada bi angažman teologa bio isključivo dijaloškog karaktera s ciljem razvijanja kritičkog mišljenja kod osoba koje se vraćaju iz zona sukoba, a ne izražavanja svojih ili nametanja drugih vjerskih uvjerenja.

6. Multisektorska suradnja i zajednička procjena rizika

U procesima repatrijacije, resocijalizacije i rehabilitacije državljana Bosne i Hercegovine iz zona sukoba Sirije i Iraka neophodna je multisektorska saradnja. Svaki sektor, nivo vlasti, institucija i profesionalac ima važnu ulogu u ovim procesima u skladu sa aktivnostima i identifikovanim institucijama u Planu i Programu, a u skladu sa zakonskim nadležnostima.

Obveza svih je da se, uz maksimalnu spremnost i angažman, profesionalan odnos u postupanju, svrsishodne i koordinisane aktivnosti, sinergiju institucija lokalnih i državnih vlasti, vladinog i nevladinog sektora, osigura neometano i valjano odvijanje ovih procesa.

Država Bosna i Hercegovina opredijeljena je da svojim državljanima koji se vraćaju iz zona sukoba Sirije i Iraka, omogući povratak u matičnu državu poštujući dignitet i integritet povratnika, štiteći prava i slobode ljudi i primjenjujući vladavinu prava.

MEHANIZAM KOORDINACIJE, KOMUNIKACIJE I IZVJEŠTAVANJA KOJI ĆE PRATITI IMPLEMENTACIJU PLANA I PROGRAMA

Pri izvršenju mjera iz Plana i Programa mjerodavne institucije će se rukovodi pozitivnim zakonskim propisima u Bosni i Hercegovini, međunarodnim standardima, Informacijom Vijeća ministara Bosne i Hercegovine o državljanima Bosne i Hercegovine koji se nalaze u zoni sukoba Sirije i Iraka te usvojenim zaključcima u cilju njihove repatrijacije.

Mjere iz Plana i Programa realizirati će se prema postavljenim vremenskim okvirima i indikatorima za realizaciju. Implementacija mjera iz Plana i Programa će se odvijati kroz sve nivoe vlasti u skladu sa ustavnim i zakonskim nadležnostima institucija Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Prilikom implementacije predviđenih mjera posebna pažnja će se posvetiti monitoringu i evaluaciji napretka u implementaciji o čemu će mjerodavne institucije izvještavati Koordinacioni tim najmanje dva puta godišnje. Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine će objedinjavati izvještaje te o napretku izvještavati Predsjedništvo Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine kao i relevantne međunarodne organizacije.

Implementacija mjera iz Plana i Programa će se odvijati uz punu koordinaciju s državnim, entitetskim institucijama i institucijama Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

U cilju djelotvornije implementacije međunarodnih standarda i obaveza iz Plana i Programa, a u saradnji s međunarodnim organizacijama i državama partnerima, Koordinacioni tim može samostalno planirati i razvijati posebne projekte za ispunjenje pojedinih zadataka i pratiti implementaciju istih.

Predsjedavajući Koordinacijskog tima može unutar Koordinacionog tima uspostaviti Operativni tim za pojedine aktivnosti i međusektorsku komunikaciju kako bi se osigurao horizontalni protok informacija među akterima na državnom nivou, odnosno vertikalni za komunikaciju s oba entiteta i Distrikom.

FINANSIJSKI ASPEKT REALIZACIJE PLANA I PROGRAMAMA

Mjere i aktivnosti iz Plana i Programa realizirati će se sredstvima iz budžeta nadležnih institucija i donatorskim sredstvima planiranim u projektima koji se provode od strane Međunarodnih organizacija u Bosni i Hercegovini.